

เกวาท

ในช่วงสงคราม

ต.ต. 1864-1953

วิเชียร อินทะสี

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

Naresuan University Publishing House

www.nupress.grad.nu.ac.th

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

วิเชียร อินทะสี.

เกาหลีในช่วงอลหม่าน ค.ศ. 1864-1953 : การรุกรานจากต่างชาติ การตกเป็นอาณานิคม การแบ่งแยกและสงครามเกาหลี.--
พิษณุโลก : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2561

296 หน้า.

1. เกาหลี--ประวัติศาสตร์. I. ชื่อเรื่อง.

951.9

ISBN 978-616-426-125-9

ISBN (e-book) 978-616-426-126-6

สพ. 54

ราคา 200 บาท

พิมพ์ครั้งที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2561 จำนวนพิมพ์ 500 เล่ม

สงวนลิขสิทธิ์ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 โดยสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร ห้ามการลอกเลียนไม่ว่าส่วนใดส่วนหนึ่งของหนังสือเล่มนี้ ไม่ว่าในรูปแบบใด ๆ นอกจากนี้จะได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากรายการสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร เท่านั้น

ผู้จัดพิมพ์ สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

มีวางจำหน่ายที่ 1. ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สาขา ศาลาพระแก้ว กรุงเทพฯ โทร. 0-2218-7000-3

สยามสแควร์ อาคารวิทยุภคินี กรุงเทพฯ โทร. 0-2218-9881, 0-2255-4433

มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก โทร. 0-5526-0162-5

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา โทร. 044-216131-2

มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี โทร. 0-3839-4855-9

โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (ร.จ.บ.) จังหวัดนครนายก โทร. 037-393-023, 037-393-036

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพฯ โทร. 0-2160-5301

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โทร. 0-5446-6799, 0-5446-6800

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี โทร. 044-922662-3

สาขาย่อยคณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โทร. 0-2218-3979

สาขาวิศวกรรม โทร. 02-374-1378

2. ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อาคารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 50 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทร. 0-2579-0113

3. ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อาคารอนนประสงค์ ชั้น 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ถนนพระจันทร์ แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200 โทร. 0-2613-3899, 0-2623-6493

สาขา ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ โทร. 0-5394-4990-1

ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา โทร. 0-7428-2980, 0-74282981

ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา จังหวัดยะลา โทร. 0-7329-9980

กองบรรณาธิการ กองบรรณาธิการจัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์ทางวิชาการของสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

ออกแบบปก สัญญา จันทา

รูปเล่ม สัญญา จันทา

พิมพ์ที่ รัตนสุวรรณกรพิมพ์ที่ 3 30-31 ถนนพญาลีโท อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000 โทร. 0-5525-8101

สำนักพิมพ์นี้เป็นสมาชิกสมาพันธ์ผู้จัดพิมพ์
และอยู่ภายใต้การคุ้มครองของประเทศไทย
<http://www.thaibooksociety.com>

พิมพ์บน
กระดาษคุณภาพ เพื่อลดงานคุณภาพ
กระดาษต่อมสายตาดูทีวีดี

กรณีต้องการสั่งซื้อหนังสือปริมาณมาก หรือเข้าชั้นเรียนติดต่อได้ที่
ฝ่ายจัดจำหน่ายสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

☎ nuph@nu.ac.th

☎ 0 5596 8833-8836

📍 สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

📧 nu_publishing

หน้า

นับตั้งแต่ทศวรรษที่ 1990 อันเป็นช่วงหลังสงครามเย็นเป็นต้นมา อาจกล่าวได้ว่าความขัดแย้งบนคาบสมุทรเกาหลีมีจุดสนใจอยู่ที่การพัฒนาอาวุธนิวเคลียร์ของเกาหลีเหนือ แม้มีการเจรจาทั้งแบบทวิภาคีและพหุภาคีในช่วง 30 ปี แต่กลับไม่บรรลุเป้าหมาย โดยเกาหลีเหนือได้ทดลองนิวเคลียร์มาแล้ว 6 ครั้ง ในช่วง ค.ศ. 2006-2017 สาเหตุสำคัญประการหนึ่งของปัญหาก็คือความขัดแย้งระหว่างเกาหลีเหนือกับเกาหลีใต้ ซึ่งมีมาตั้งแต่การแบ่งเกาหลีออกเป็น 2 ส่วนใน ค.ศ. 1945 ยังไม่ได้รับการแก้ไข ยิ่งไปกว่านั้นยังมีมหาอำนาจ ซึ่งให้การสนับสนุนเกาหลีแต่ละฝ่ายเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย ความขัดแย้งนี้ต่อมาได้ปะทุขึ้นเป็นสงครามเกาหลี ระหว่าง ค.ศ. 1950-1953 แต่สงครามยุติลงด้วยการลงนามในความตกลงสงบศึก จึงยังไม่มีการทำสนธิสัญญาสันติภาพเพื่อยุติสงครามอย่างเป็นทางการ เมื่อคู่กรณีทั้ง 2 ฝ่ายในสงครามต่างพยายามรักษาอำนาจและผลประโยชน์ของฝ่ายตน จึงทำให้เป้าหมายการรวมเกาหลีกลายเป็นสิ่งสำคัญรอง ด้วยเหตุนี้ โครงสร้างความขัดแย้งบนคาบสมุทรเกาหลีจึงยังดำรงอยู่ แม้การแข่งขันด้านอุดมการณ์ระหว่างมหาอำนาจได้ยุติลงแล้วก็ตาม

จากสภาพดังกล่าว ผู้เขียนได้เห็นความสำคัญของการศึกษาค้นคว้าเหตุการณ์อันถือเป็นช่วงอลหม่านของเกาหลี ระหว่าง ค.ศ. 1864-1953 ซึ่งเป็นช่วงตอนปลายราชวงศ์โชซอน (Choson Dynasty) ที่เกาหลีต้องเผชิญภัยคุกคามจากภายในและภายนอก ทั้งการแย่งชิงอำนาจภายในราชสำนักโชซอน และการคุกคามจากชาติตะวันตกและอาณาจักรเพื่อนบ้าน ในที่สุดเกาหลีได้ตกเป็นอาณานิคมของญี่ปุ่น ระหว่าง

ค.ศ. 1910-1945 การแบ่งแยกออกเป็น 2 ส่วน และการเกิดสงครามเกาหลี ทั้งนี้ เพราะเห็นว่าการศึกษาค้นคว้าดังกล่าวย่อมมีคุณูปการในการวิเคราะห์และการทำความเข้าใจเหตุการณ์ในช่วงระยะเวลาถัดมา ด้วยเหตุนี้ เป้าหมายของหนังสือเรื่อง “เกาหลีในช่วงอลหม่าน ค.ศ. 1864-1953 : การรุกรานจากต่างชาติ การตกเป็นอาณานิคม การแบ่งแยก และสงครามเกาหลี” ที่ผู้เขียนได้เขียนขึ้น ก็เพื่อประโยชน์สำหรับการศึกษา ค้นคว้าของนิสิตนักศึกษา ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเมืองเกาหลี ความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศของเกาหลี ประวัติศาสตร์เกาหลี และการเมืองระหว่างประเทศในเอเชีย ตะวันออก รวมทั้งนิสิตที่ศึกษาในวิชาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งเป็นวิชาในหลักสูตร รัฐศาสตร์บัณฑิต คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร ซึ่งผู้เขียนเป็นผู้รับผิดชอบ ในขณะเดียวกัน ย่อมเป็นประโยชน์ต่อครูอาจารย์ นักวิชาการ และบุคคลทั่วไป ใช้ในการ ศึกษา ค้นคว้า และการอ้างอิง

ในการเขียนหนังสือเล่มนี้ ผู้เขียนได้รับประโยชน์ในด้านแนวคิดและความรู้ จากรายงานผลการวิจัย การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเวทีสัมมนา การประชุม และการ พบปะกันในหลายโอกาสกับนักวิชาการ รวมทั้งประโยชน์จากหนังสือและบทความ ของนักวิชาการและบุคคลต่าง ๆ ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ มาใช้ประกอบการเขียน ผู้เขียน ขอถือโอกาสขอบคุณมา ณ ที่นี้ สำหรับส่วนดีของหนังสือเล่มนี้ขอมอบแต่บูรพาจารย์ ครูอาจารย์ และกัลยาณมิตร ส่วนความบกพร่องใด ๆ ถือเป็นความรับผิดชอบ ของผู้เขียนเอง

วิเชียร อินทะสี

สารบัญ

บทที่ 1 บทนำ.....	1
บทที่ 2 เทวสิทธิ์บัตรสุทธธานษาตต่างชาติ ช่วง ค.ศ. 1864-1910....	7
ภูมิหลังเกาหลีโดยย่อ.....	8
สภาพด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของเกาหลี ในช่วงปลายคริสต์ศตวรรษที่ 19	14
การดำเนินท่าทีต่อต่างชาติ.....	24
การเคลื่อนไหวเพื่อการปฏิรูปกับการแทรกแซงของต่างชาติ	35
การครอบงำและการยึดครองเกาหลีเป็นอาณานิคมของญี่ปุ่น.....	41
บทที่ 3 เทวสิทธิ์สมัยเป็นอาณานิคมญี่ปุ่น.....	55
การดำเนินการของญี่ปุ่นสมัยยึดครองเกาหลีเป็นอาณานิคม	56
การต่อสู้เพื่อเอกราชของเกาหลีสมัยเป็นอาณานิคมญี่ปุ่น.....	89
การเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจและสังคมเกาหลี ในสมัยเป็นอาณานิคมญี่ปุ่น.....	104

บทที่ 4 ทารแบ่งแยกเกาหลี และทรลตพมขเกาหลีเหนือ และเกาหลีใต้.....	119
การแบ่งแยกเกาหลี	120
การยึดครองเกาหลีของมหาอำนาจ	138
บทบาทของสหประชาชาติในปัญหาเกาหลี	166
การสถาปนาสาธารณรัฐเกาหลีและสาธารณรัฐประชาธิปไตย ประชาชนเกาหลี	169
บทที่ 5 สงครามเกาหลี.....	173
ที่มาของสงครามเกาหลี.....	175
การแทรกแซงของมหาอำนาจในสงครามเกาหลี.....	193
บทบาทของสหประชาชาติในสงครามเกาหลี.....	218
สถานการณ์สู้รบในสงครามเกาหลี.....	223
การเจรจาสงบศึกสงครามเกาหลี.....	234
บทที่ 6 มทรลรูป.....	245
มทรลพมข.....	254
ดัชนี	281

บทที่ ๑
บทนำ

คำอธิบาย

ในช่วงที่ญี่ปุ่นใกล้ยอมจำนนในสงครามโลกครั้งที่ 2 สหรัฐอเมริกา และสหภาพโซเวียตได้ตกลงกันในการแบ่งเกาหลีออกเป็น 2 ส่วน เพื่อการปลดอาวุธทหารญี่ปุ่นในดินแดนเกาหลี และเมื่อญี่ปุ่นประกาศยอมแพ้ในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1945 สหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียตได้ส่งทหารเข้าไปปฏิบัติภารกิจดังกล่าว โดยถือเอาเส้นขนานที่ 38 เป็นเส้นแบ่งภารกิจ แต่เนื่องจากการมุ่งขยายอิทธิพลของมหาอำนาจทั้งสอง ในยุคที่การเมืองโลกเข้าสู่ยุคสงครามเย็น จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกาหลีต้องถูกแบ่งแยกอย่างถาวร เมื่อเกาหลีส่วนใต้ซึ่งอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของสหรัฐอเมริกา ในการปลดอาวุธทหารญี่ปุ่น ได้สถาปนาสาธารณรัฐเกาหลี (Republic of Korea-ROK) หรือเกาหลีใต้ขึ้นใน ค.ศ. 1948 และเกาหลีส่วนเหนือซึ่งสหภาพโซเวียตเป็นผู้รับผิดชอบ ในการปลดอาวุธทหารญี่ปุ่น ก็ได้ประกาศสถาปนาสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี (Democratic's People Republic of Korea-DPRK) หรือเกาหลีเหนือขึ้นในปีเดียวกัน ความแตกต่างด้านอุดมการณ์ทางการเมือง ระบบเศรษฐกิจ และสังคม ก่อปรกัการแข่งขันขยายอำนาจระหว่างสหรัฐอเมริกากับสหภาพโซเวียต ได้เป็นปัจจัยผลักดันให้ความขัดแย้งระหว่างเกาหลีทั้งสองมีความรุนแรงเพิ่มขึ้น ดังการเกิดสงครามเกาหลี (Korean War) ระหว่าง ค.ศ. 1950-1953 ซึ่งไม่ใช่เป็นเพียงการสู้รบระหว่างเกาหลีเหนือกับเกาหลีใต้เท่านั้น แต่ยังมีมหาอำนาจและประเทศอื่น ๆ ที่สนับสนุนเกาหลีแต่ละฝ่ายส่งทหารเข้าร่วมรบด้วย

เมื่อสงครามเกาหลียุติการสู้รบลง ปัญหาความขัดแย้งบนคาบสมุทรเกาหลีกลับไม่ได้สิ้นสุดลง เพราะคู่อริของสงครามยังไม่ได้จัดทำสนธิสัญญาสันติภาพ (peace treaty) เพื่อยุติสงครามเกาหลีอย่างเป็นทางการ แม้ในช่วงหลังการลงนามความตกลงสงบศึก (armistice) ไม่นานนัก มีการจัดประชุมซึ่งสหประชาชาติเป็นผู้สนับสนุน เพื่อการแก้ไขปัญหาเกาหลี อันจะนำไปสู่การรวมเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ แต่การประชุมกลับประสบความล้มเหลว นอกจากนั้น ในระยะเวลาถัดมาผู้นำเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ แม้ได้เสนอแนวนโยบายเพื่อการรวมประเทศขึ้น แต่กลับถูกปฏิเสธจากอีกฝ่ายหนึ่ง

บทที่ ๒
เกาหลีสืบมาจากรุกราน
จากต่างชาติน
ช่วง ค.ศ. 1864-1910

ภูมิหลังเกาหลีไต้ยย่อ

การตั้งถิ่นฐานของชนเผ่าเกาหลีโบราณถือว่าเริ่มต้นในยุคการใช้เครื่องมือสัมฤทธิ์เมื่อประมาณ 400 ปีก่อนคริสตกาล โดยมีลักษณะเป็นชุมชนขนาดเล็ก และต่อมาพัฒนาขึ้นเป็นอาณาจักรซึ่งมีกำแพงล้อมรอบ ซึ่งก็คือ อาณาจักรโชซอนโบราณ (Ancient Choson) หรือโคโชซอน (Kochoson) มีพื้นที่อยู่ระหว่างแม่น้ำเหลียว (Liao River) ทางตอนใต้ของแมนจูเรีย (Manchuria) กับแม่น้ำแทดง (Taedong River) ทางตอนกลางของเกาหลีเหนือในปัจจุบัน ตามตำนานระบุว่า ทังกุน (Tangun) ซึ่งเป็นคนเผ่าบูซาหามี เป็นผู้ก่อตั้งอาณาจักรและถือเป็นบรรพบุรุษของคนเกาหลี (Han, 1970, p. 12) อาณาจักรโชซอนโบราณมีอำนาจอยู่ระหว่าง 400-300 ปีก่อนคริสตกาล ก่อนการถูกรุกรานโดยอาณาจักรเยน (Yen) ซึ่งเป็นอาณาจักรของชนเชื้อชาติจีน ที่ครอบครองพื้นที่ทางตะวันตกของแม่น้ำเหลียว ถัดจากนั้นมาขุนนางไพร่พล และประชาชนของโคโชซอนได้ก่อตั้งอาณาจักรวิมันโชซอน (Wiman Choson) ขึ้นในบริเวณเดียวกัน แต่ถูกพวกจีนฮั่น (Han China) รุกรานและตีแตกในราว 108 ปีก่อนคริสตกาล พร้อมจัดตั้งเขตการปกครองขึ้น โดยมีอาณาบริเวณอยู่ทางตอนเหนือของคาบสมุทรเกาหลี ภายหลังก.ศ. 313 จีนฮั่นเสื่อมอำนาจลง ทำให้ดินแดนตกอยู่ภายใต้การยึดครองของอาณาจักรโคกูรยอ (Koguryo) สำหรับพื้นที่ทางส่วนใต้ของคาบสมุทรเกาหลี เป็นที่ตั้งอาณาจักรของพวกจีน (Chinguk) แต่เมื่อเกิดการอพยพของผู้คนจากอาณาจักรโชซอนโบราณ ดินแดนเหล่านี้มีการจัดระเบียบทางการเมืองและสังคม ดังที่รู้จักกันในชื่ออาณาจักร 3 ฮัน (Sam Han or Three Hans) แต่เมื่อถึง ค.ศ. 369 อาณาจักร 3 ฮันก็ตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของอาณาจักรแพ็กเจ (Paekche)

สมัย 3 อาณาจักร (Three Kingdoms) ซึ่งประกอบด้วยโคกูรยอ แพ็กเจ และซิลลา (Silla) ถือเป็นสมัยการตั้งถิ่นฐานบนคาบสมุทรเกาหลีค่อนข้างเป็นปึกแผ่น โครงสร้างทางการเมืองและสังคมเริ่มซับซ้อนขึ้น สำหรับอาณาจักรโคกูรยอมีอำนาจ

บทที่ ๓
เกาหลี่
สมัยเป็นฆาตนาहितม
ฉี่ป๋น

การตั้งาเนนการขงรฐปุ่นลัมยยึตตรองเกาหลึเป็นอาทมาหึตม

เมือฐปุ่นผนวกเกาหลึเข้าเป็นส่วนหนึ่แล้ว ก็ได้ดำเนนมาตรการหลายอย่าง เพือเป็นหลักประกันว่า ฐปุ่นสามารถปกครองดินแดนเกาหลึได้อย่างราบรึน และในขณะ เดียวกัน เกาหลึสามารถเป็นแหล่งสนับสนุนด้านทรัพยากรและกำลังคน ในการพัฒนา เศรษฐกิจและการขยายอำนาจทางการเมืองและการทหารของฐปุ่นในช่วงระยะเวลา ถัดไป สำหรับนโยบายและมาตรการที่ฐปุ่นได้นำมาใช้ ในช่วงปกครองเกาหลึเป็น อาณานิคมระหว่าง ค.ศ. 1910-1945 ขอนำเสนอตั้งนี้

❖ การยึตตรอเมียมทางการปกครอง

ฐปุ่นได้จัดตั้งสำนักงานผู้สำเร็จราชการแห่งโชซอน (Government-General of Choson) ขึ้นที่กรุงโซล เพือเป็นนงครหลักในการปกครองเกาหลึ โดยผู้ดำรงตำแหน่ง ผู้สำเร็จราชการคัดเลือกจากนายทหาร ที่ดำรงตำแหน่งนายพลหรือนายพลเรือ มีขอบเขต อำนาจหน้าที่อย่างกว้างขวาง ทั้งในด้านนิติบัญญัติ บริหาร ตุลาการ และการบัญชาการ กองทัพ โดยปฏิบัติหน้าที่ขึ้นตรงต่อจักรพรรดิฐปุ่น เมือเปรียบเทียบกับระบบราชการ ของฐปุ่น ผู้สำเร็จราชการถือว่อยู่ในระดับชินนิน (*shinnin*) ซึ่งเป็นตำแหน่งสูงสุด และ กล่าวอีกได้ว่มีอำนาจและเกียรติเทียบเท่านายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี และประธานศาลฎีกา (Chen, 1970, p. 127) ในด้านอำนาจหน้าที่ของผู้สำเร็จราชการ สามารถพิจารณา ได้ตั้งนี้ ประการแรก ด้านการเมือง ประกอบด้วยการกำหนดและการนำนโยบาย ที่เกี่ยวข้องกั้อาณานิคมไปปฏิบัติ การควบคุมดูแลเจ้าหน้าที่ การบังคับบัญชากองทหาร ทั้งทางบกและทางเรือ และการออกคำสั่งซึ่งมีฐานะเช่นเดียวกับกฎหมายของฐปุ่น ประการที่ 2 ด้านการทหาร ผู้สำเร็จราชการเป็นผู้มีอำนาจบังคับบัญชากองทหาร ทั้งทางบกและทางเรือ ซึ่งตั้งอยู่ในดินแดนอาณานิคม เพือการรักษากฎระเบียบภายใน และการป้องกันการรุกรานจากภายนอก

ภาพที่ 3.1 อาคารสำนักงานผู้สำเร็จราชการณี่ปุ่นที่กรุงโซล ซึ่งภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 อาคารแห่งนี้ได้เป็นที่ทำการของสมัชชาแห่งชาติเกาหลีใต้

ที่มา: Gene Putnam, Harry S. Truman Library & Museum

ด้านการจัดระเบียบบริหารราชการ นอกเหนือจากสำนักงานผู้สำเร็จราชการแห่งโซซอนเป็นหน่วยงานหลักในการปกครองแล้ว ยังมีหน่วยงานในระดับกระทรวงอีก 7 กระทรวง คือ มหาดไทย การคลัง อุตสาหกรรม เกษตรและป่าไม้ การศึกษา ยุติธรรม และตำรวจ รวมไปถึงหน่วยงานอื่น ๆ อีก ที่ปฏิบัติราชการขึ้นตรงต่อผู้สำเร็จราชการสำหรับในส่วนของ การปกครองระดับท้องถิ่น ผู้สำเร็จราชการเป็นผู้มีอำนาจในการ

แต่งตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด จึงทำให้ส่วนกลางสามารถควบคุมท้องถิ่นได้มากขึ้น (B. W. Kim & P. S. Kim, 1997, pp. 84-85) โดยการปกครองท้องถิ่นแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ จังหวัด เมือง และหมู่บ้าน ด้านข้าราชการผู้ปฏิบัติงาน ญี่ปุ่นได้แต่งตั้งคนญี่ปุ่นเข้าไปดำรงตำแหน่งในสัดส่วนที่มากกว่าคนเกาหลี ดังใน ค.ศ. 1937 เกาหลี มีข้าราชการจำนวน 87,552 คน โดยเป็นคนญี่ปุ่น 52,270 คน แต่เป็นคนเกาหลีเพียง 35,282 คน (Eckert, Lee, Young, Robinson, & Wagner, 1990, p. 257)

สำหรับในด้านระบบศาล เนื่องจากญี่ปุ่นเข้ามามีอิทธิพลเหนือเกาหลี ก่อนการยึดครองเป็นอาณานิคมใน ค.ศ. 1910 ญี่ปุ่นได้จัดระบบศาลในเกาหลีให้สอดคล้องกับในประเทศของตน กล่าวคือ ศาลแบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ศาลท้องถิ่น ซึ่งแบ่งออกเป็นศาลที่มีผู้พิพากษาคดีคนเดียว และศาลที่มีผู้พิพากษาคดี 3 คน ซึ่งเป็นคดีที่เกี่ยวข้องกับวัตถุหรือสิ่งของที่มีค่ามากกว่า 1,000 เยน หรือเป็นคดีอาญาที่มีบทลงโทษเกินกว่า 1 ปี ศาลอุทธรณ์ และศาลฎีกา สำหรับการแต่งตั้งผู้พิพากษา ในส่วนของคนเกาหลี ถ้าได้สำเร็จ การศึกษาด้านกฎหมายจากมหาวิทยาลัยหรือวิทยาลัย ตามที่รัฐบาลผู้สำเร็จราชการกำหนด ก็ถือว่ามีคุณสมบัติในการแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษา (Chen, 1984, pp. 267-268) โดยผู้มีอำนาจในการแต่งตั้งก็คือผู้สำเร็จราชการ ยกเว้นกรณีผู้พิพากษาศาลฎีกาที่แต่งตั้งโดยจักรพรรดิ ซึ่งผู้พิพากษาในระดับกลางและระดับสูงเกือบทั้งหมดเป็นคนญี่ปุ่น แต่ช่วงใกล้ถึงปลายยุคอาณานิคม คนเกาหลีได้รับแต่งตั้งเป็นพิพากษาในระดับที่สูงขึ้น (Robinson, 2007, p. 39)

หลักประกันประการหนึ่งที่จะช่วยให้ญี่ปุ่นปกครองเกาหลีได้ นอกจากการควบคุมหน่วยงานในแต่ละระดับแล้ว กลไกในการควบคุมและบังคับนับเป็นสิ่งจำเป็น เนื่องจากถ้าไม่สามารถควบคุมผู้ต่อต้านได้ การรวมกลุ่มต่อต้านอาจขยายตัวทั้งในด้านจำนวนและความเข้มข้น กำลังตำรวจจึงถือเป็นกลไกที่ญี่ปุ่นใช้เพื่อป้องกันความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นต่อผลประโยชน์ของตนเอง ดังในช่วงก่อนที่ญี่ปุ่นผนวกเกาหลี กองกำลังตำรวจญี่ปุ่น (Japanese gendarmerie) ได้เข้าประจำการตามสถานที่สำคัญในเกาหลีมาก่อน

บทที่ 4

การแบ่งแยกเกาหลี
และการสถาปนาเกาหลีเหนือ
และเกาหลีใต้

ทหารแบ่งแยกเกาหลี

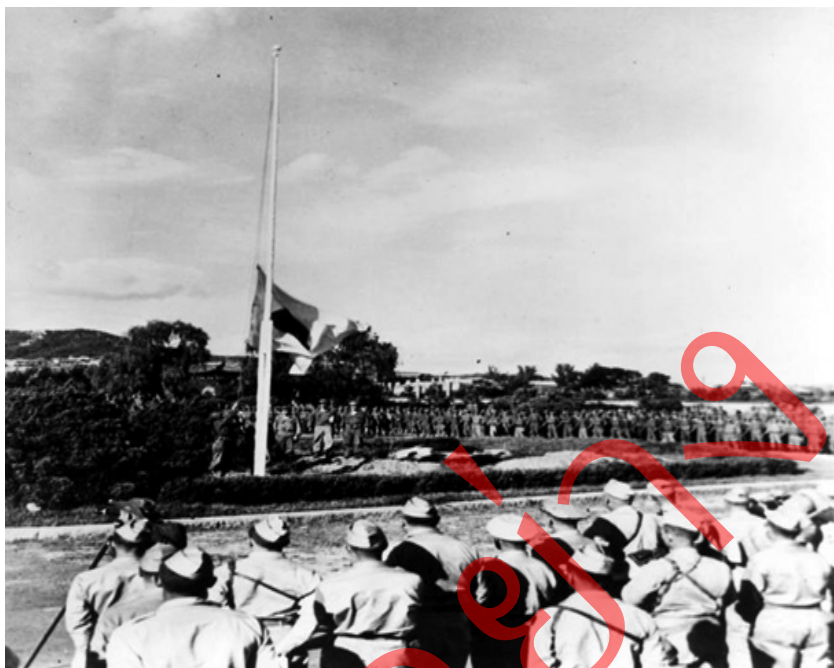
❖ ความพ่ายแพ้ของญี่ปุ่นในสงครามโลกครั้งที่ 2 และ ทหารสิ้นสุดการยึดครองเกาหลีของญี่ปุ่น

เนื้อหาในส่วนนี้ขอก้าวถึงสาระสำคัญโดยสรุปเกี่ยวกับการขยายอิทธิพลของญี่ปุ่นในจีน การเข้าสู่สงครามแปซิฟิก (Pacific War) และสงครามโลกครั้งที่ 2 เพราะเหตุการณ์ดังกล่าวมีความเกี่ยวข้องกับการยึดครองเกาหลี และความพ่ายแพ้ของญี่ปุ่นในสงครามโลกครั้งที่ 2 ถือเป็นจุดเปลี่ยนที่ทำให้เกาหลีหลุดพ้นจากการเป็นอาณานิคม ดังที่กล่าวมาแล้วว่า เป้าหมายที่ญี่ปุ่นยึดครองเกาหลีเป็นอาณานิคมก็เพื่อประโยชน์ในการเป็นแหล่งอาหาร วัตถุดิบ ตลาดสินค้า และด้านความมั่นคง และเมื่อญี่ปุ่นขยายอิทธิพลเข้าสู่จีน ก็ได้ใช้ประโยชน์จากเกาหลีเป็นฐานสนับสนุนภารกิจดังกล่าว

120

เมื่อพิจารณานับตั้งแต่เหตุการณ์ยึดครองแมนจูเรีย ญี่ปุ่นได้แสดงท่าทีหรือนโยบายของตน ในส่วนที่เกี่ยวกับเอเชียตะวันออกเฉียงและจีน ดังปรากฏในคำแถลงของอะมาอุ เอจิ (Amau Eiji) โฆษกกระทรวงการต่างประเทศญี่ปุ่น เมื่อเดือนเมษายน ค.ศ. 1934 ที่ระบุถึงความรับผิดชอบพิเศษของญี่ปุ่นต่อเอเชียตะวันออกเฉียง การเรียกร้องไม่ให้มหาอำนาจตะวันตกเข้าไปแทรกแซงในจีน และการไม่เห็นด้วยกับความร่วมมือใด ๆ ของมหาอำนาจต่างชาติ ที่เป็นการขัดต่อสันติภาพและระเบียบในเอเชียตะวันออกเฉียง เนื่องด้วยอยู่ในฐานะพิเศษสำหรับความสัมพันธ์กับจีน ญี่ปุ่นจำเป็นต้องดำเนินภารกิจให้บรรลุผลตามความรับผิดชอบพิเศษดังกล่าว ซึ่งท่าทีของญี่ปุ่นเช่นนี้ได้ถูกเรียกขานว่าเป็นหลักการมอนโรแห่งเอเชีย (Asian Monroe Doctrine) ซึ่งสะท้อนถึงความพยายามของญี่ปุ่นในการก่อตั้งกลุ่มขึ้นในภูมิภาค หรือแนวร่วมแห่งเอเชีย (Pan-Asian Bloc) โดยญี่ปุ่นอยู่ในฐานะผู้นำและแสดงท่าทีต่อต้านตะวันตก (Saaler, 2013, p. 7)

ภาพที่ 4.2 ธงชาติญี่ปุ่นถูกเชิญลงจากยอดเสาที่กรุงโซล เมื่อวันที่ 9 กันยายน ค.ศ. 1945 อันเป็นการแสดงถึงการสิ้นสุดการยึดครองเกาหลีของญี่ปุ่น

ที่มา: Gene Putnam, Harry S. Truman Library & Museum

การปฏิบัติการกิจของสหรัฐอเมริกาในพื้นที่ส่วนใต้ของเกาหลีเริ่มขึ้นในวันที่ 8 กันยายน ค.ศ. 1945 เมื่อนายพลจอห์น ฮอดจ์ (John R. Hodge) พร้อมกำลังทหาร 72,000 คน เดินทางมาถึงเกาหลี และในวันที่ 9 กันยายนถัดมา ผู้นำทหารสหรัฐอเมริกาได้รับรองในการพ่ายแพ้อย่างเป็นทางการของญี่ปุ่น ซึ่งพิธีการจัดขึ้นที่กรุงโซล โดยฝ่ายสหรัฐอเมริกาขอให้รัฐบาลผู้สำเร็จราชการของญี่ปุ่นปฏิบัติงานต่ออีกระยะหนึ่ง ก่อนฝ่ายสหรัฐอเมริกาเข้าดำเนินการ แต่ประชาชนเกาหลีได้คัดค้านอย่างรุนแรง สหรัฐอเมริกาจึงจำเป็นต้องจัดตั้งรัฐบาลทหารของสหรัฐอเมริกาเพื่อการปกครองเกาหลี

(U.S. Military Government) ขึ้น โดยให้ข้าราชการที่เป็นคนญี่ปุ่นออกจากตำแหน่ง (Kim, 2012, p. 370) เหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เพราะนายพลฮอดจ์ขาดประสบการณ์ด้านการเมืองและการบริหาร และที่เลวร้ายไปกว่านั้นเขายังละเลยความสำคัญด้านประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมเกาหลี (Matray, 1995, p. 20; Dobbs, 1981, pp. 39-40) ในด้านการสื่อสารและการสร้างความเข้าใจ ระหว่างฝ่ายทหารสหรัฐอเมริกากับประชาชนเกาหลี ก็เป็นไปด้วยความยากลำบาก เนื่องจากจำเป็นต้องใช้ล่ามแปลภาษาเกาหลี ซึ่งผู้ทำหน้าที่ล่ามมีทั้งคนเกาหลีหรือไม่ก็ญี่ปุ่น และมักถูกตั้งข้อสงสัยจากประชาชนเกาหลีว่า เป็นผู้สมรู้ร่วมคิดกับญี่ปุ่นมาก่อน (Spector, 2008, p. 156) จากสถานการณ์ในขณะนั้นที่มีการแข่งขันระหว่างกลุ่มการเมืองที่มีอุดมการณ์แตกต่างกันด้วย ผู้นำทหารสหรัฐอเมริกาจึงเลือกให้การสนับสนุนผู้มีแนวคิดทางการเมืองฝ่ายขวาหรือพวกอนุรักษ์นิยม (conservatives) มากกว่า ส่วนผู้มีแนวคิดทางการเมืองฝ่ายซ้ายหรือพวกก้าวหน้า (progressives) รวมทั้งรัฐบาลชั่วคราวของยอฮุนฮย็อง จึงถูกตั้งข้อสงสัยว่าเป็นฝ่ายตรงข้าม

จากสภาพดังกล่าว การยึดครองเกาหลีของสหรัฐอเมริกาจึงออกมาในลักษณะของการบังคับ ทั้งนี้เป็นผลมาจากมุมมองของนายพลฮอดจ์ 2 ประการ (Edelstein, 2008, p. 62) คือ ประการแรก นายพลฮอดจ์เป็นนักต่อต้านคอมมิวนิสต์ ดังรายงานเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน ที่มีไปถึงนายพลแมกอาเธอร์ซึ่งอยู่ที่ญี่ปุ่น เขาได้เสนอแนะว่า สหรัฐอเมริกาต้องประกาศสงครามต่อฝ่ายคอมมิวนิสต์ ถ้ากิจกรรมของสาธารณรัฐประชาชนเกาหลียังดำเนินไปเช่นที่ผ่านมา โอกาสที่เกาหลีจะได้เอกราชก็คงต้องล่าช้าออกไป และประการที่ 2 นายพลฮอดจ์ต้องการให้สหรัฐอเมริกาถอนทหารออกจากเกาหลีโดยเร็ว แต่การที่สหรัฐอเมริกายึดครองเฉพาะเกาหลีส่วนใต้ นับว่าเป็นความประะบาง การถอนทหารสหรัฐอเมริกาออกไปควรกระทำเมื่อแน่ใจว่ารัฐบาลคอมมิวนิสต์จะไม่โค่นล้มรัฐบาลในเกาหลีส่วนใต้ ทางออกที่เหมาะสมก็คือการจัดตั้งรัฐบาลที่เข้มแข็งขึ้นในเกาหลีส่วนใต้ ที่สามารถต้านทานคอมมิวนิสต์ได้

บทที่ ๕
สงครามเกาหลี

คำอธิบาย

ภายหลังจากญี่ปุ่นยุติการยึดครองเกาหลี เนื่องจากความพ่ายแพ้ในสงครามโลกครั้งที่ 2 การแข่งขันเพื่ออำนาจระหว่างกลุ่มการเมืองในเกาหลี และการแข่งขันระหว่างมหาอำนาจในการขยายอิทธิพลและแสวงหาผลประโยชน์ ได้ทำให้เกาหลีต้องแบ่งเป็นเกาหลีส่วนเหนือและเกาหลีส่วนใต้ และในเวลาต่อมาเกาหลีทั้ง 2 ส่วน ได้สถาปนาระบบการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของตนขึ้น สอดคล้องตามอุดมการณ์และแนวทางของมหาอำนาจที่ให้การหนุนหลัง แต่เนื่องจากรัฐบาลในเกาหลีเหนือและเกาหลีใต้ต่างก็อ้างว่า ฝ่ายตนเป็นรัฐบาลที่ชอบธรรมของประชาชนเกาหลี กอปรกับความขัดแย้งระหว่างสหภาพโซเวียตและสหรัฐอเมริกา ความขัดแย้งระหว่างเกาหลีทั้งสองจึงปะทุขึ้นเป็นสงครามระหว่างกันในช่วง ค.ศ. 1950-1953

สงครามเกาหลี (Korean War) เกิดขึ้นภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ยุติลงราว 5 ปี อันเป็นช่วงการเมืองโลกอยู่ในยุคสงครามเย็น โดยเป็นการแข่งขันขยายอำนาจระหว่างค่ายคอมมิวนิสต์ ซึ่งมีสหภาพโซเวียตเป็นแกนนำ กับค่ายเสรีซึ่งนำโดยสหรัฐอเมริกา สงครามเกาหลีจึงเปรียบได้กับสงครามตัวแทน (proxy war) โดยเกาหลีเหนือเป็นตัวแทนของสหภาพโซเวียตและจีน และเกาหลีใต้เป็นตัวแทนของสหรัฐอเมริกา ดังนั้น ในระหว่างสงครามเกาหลี สหภาพโซเวียตและจีนจึงแสดงบทบาทสำคัญในการให้ความช่วยเหลือเกาหลีเหนือ ส่วนสหรัฐอเมริกาและพันธมิตรเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือเกาหลีใต้ ลักษณะเช่นนี้ถือเป็นเหตุผลประการสำคัญว่า ทำไมสงครามเกาหลีจึงไม่มีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเป็นฝ่ายชนะในสงคราม และทำไมคู่กรณีในสงครามเกาหลี จึงยังไม่สามารถบรรลุความตกลงในการทำสนธิสัญญาสันติภาพ เพื่อยุติสงครามอย่างเป็นทางการ

แม้สงครามเกาหลีเกิดขึ้นมากกว่า 60 ปี แต่ก็ยังมีประเด็นที่นักวิชาการหรือผู้ศึกษาเกี่ยวกับความขัดแย้งนี้มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน โดยแต่ละฝ่ายได้นำเสนอ มุมมองและหลักฐานมาสนับสนุน ดังประเด็นที่ว่า เกาหลีเหนือหรือเกาหลีใต้เป็นฝ่ายเปิดฉากสงคราม ถ้ากองทัพเกาหลีเหนือเป็นฝ่ายเริ่มการโจมตีก่อน ผู้นำเกาหลีเหนือได้รับความสนับสนุนจากผู้นำสหภาพโซเวียตหรือไม่ หรือเป็นผู้ตัดสินใจเอง นอกจากนั้น

❖ **เกาหลีในช่วงสงคราม ๓.๓. 1864-1953**

บทที่ ๖
บทสรุป

คำอธิบาย

ก่อนการก่อตั้งอาณาจักรโครยอ (Koryo) ใน ค.ศ. 935 ดินแดนบนคาบสมุทรเกาหลีประกอบด้วยอาณาจักรต่าง ๆ ตั้งในสมัย 3 อาณาจักรที่ประกอบด้วยโคกูรยอ (Koguryo) ซิลลา (Silla) และแพ็กเจ (Paekche) ต่อมาเมื่อเข้าสู่สมัยอาณาจักรโครยอ ต้องถือว่าดินแดนบนคาบสมุทรเกาหลีได้เข้ามาอยู่ภายใต้กษัตริย์องค์เดียว โครงสร้างทางการเมืองการปกครองเริ่มมีความซับซ้อน ขุนนางในราชสำนักและหัวเมืองถือเป็นกลุ่มที่มีอำนาจ และสามารถท้าทายอำนาจของกษัตริย์ กษัตริย์จึงต้องใช้วิธีการต่าง ๆ ในการลดอำนาจของขุนนาง ส่วนฝ่ายขุนนางพยายามสร้างอิทธิพลต่อกษัตริย์ ดังการให้บุตรสาวอภิเษกสมรสกับกษัตริย์ ต่อมาในปลายทศวรรษที่ 1380 อาณาจักรโครยอ เริ่มเสื่อมอำนาจลง เมื่อผู้นำฝ่ายทหารยึดอำนาจจากกษัตริย์ และได้สถาปนาตนเองขึ้นเป็นกษัตริย์ใน ค.ศ. 1392 และก่อตั้งราชวงศ์โชซอน (Choson Dynasty)

สมัยราชวงศ์โชซอน การถ่วงดุลอำนาจกับขุนนางถือเป็นสิ่งที่กษัตริย์ต้องให้ความสำคัญ เพราะในบางรัชกาลการเมืองภายในราชสำนักมีขุนนางฝ่ายญาติมเหสีเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการแต่งตั้งขุนนางดำรงตำแหน่งสำคัญ ฉะนั้น ขุนนางตระกูลใดที่มีอำนาจจึงต้องสร้างฐานอำนาจไว้ให้มั่นคง ถ้ากษัตริย์องค์ใหม่ขึ้นปกครองและมีมเหสีมาจากตระกูลอื่น การเปลี่ยนแปลงอำนาจย่อมเกิดขึ้น นอกจากนั้น ความมั่งคั่งจากการถือครองที่ดินและกำลังคนก็ถือเป็นอีกปัจจัยหนึ่งในการเพิ่มอำนาจให้แก่ขุนนาง ในช่วงปลายสมัยโชซอน การเมืองภายในราชสำนักนับว่าสร้างความสั่นคลอนให้แก่อาณาจักร โดยเฉพาะความขัดแย้งในรัชกาลพระเจ้าโคจง (Kojong) อันเป็นโอกาสให้ต่างชาติเข้าแทรกแซง ทั้งที่ช่วงดังกล่าวเกาหลีต้องเผชิญภัยคุกคามจากชาติตะวันตกและอาณาจักรเพื่อนบ้าน อันเป็นภัยคุกคามที่เกาหลีต้องดำเนินวิเทโศบายในการจัดการ

สมัยปลายโชซอนนับตั้งแต่ ค.ศ. 1864 เป็นต้นมา จวบจนถึงช่วงสงครามเกาหลีระหว่าง ค.ศ. 1950-1953 กล่าวได้ว่าเป็นช่วงอลหม่านของเกาหลี เพราะใน ค.ศ. 1864 ราชสำนักโชซอนต้องเผชิญปัญหาบุคคลที่จะขึ้นครองราชย์เป็นกษัตริย์องค์ใหม่ เนื่องจากกษัตริย์องค์เดิมสิ้นพระชนม์ ไม่มีรัชทายาทขึ้นเป็นกษัตริย์ จึงต้องเลือกจากบุตรชายของ

